

Päivi Lindberg

3.3.2025

Opetushallitus
Opetusneuvos Laura Francke

Viite: Lausuntopyyntöne 14.2.2025, OPH-617-2025

THL:n lausunto Opetushallituksen järjestyssääntöohjeesta ja mobiililaitteoppaasta

THL kiittää mahdollisuudesta lausua perusopetuslain 29 §:n eduskuntakäsittelyssä olevaan muutokseen liittyvistä järjestyssääntöohjeesta sekä mobiililaitteoppaasta.

Yleisenä kommenttina toteamme, että perusopetuslain 29 §:n puheliin ja muihin mobiililaitteisiin liittyvä sääntely on kannatettavaa lasten ja nuorten terveyden, hyvinvoinnin, turvallisuuden sekä yhdenvertaisuuden näkökulmista. Jo lausunnossaan perusopetuslain muutoksesta THL ehdotti, että digitaalisten laitteiden käytön kieltä välitunneilla olisi järjestyssääntöasia, jolloin sitä voisi tarkastella kriittisesti koulun sisäisenä, eri osapuolet osallistavana tehtävänä.

Tärkeänä koulun toimintakulttuuriin liittyvänä näkökulmana sekä järjestyssääntöohjeessa että mobiililaitteoppaassa on lasten ja nuorten oman osallisuuden lisäksi huoltajien osallisuuden varmistaminen koulun järjestyssääntöjen laatimisessa sekä mobiililaitteiden käytön pelisääntöistä sovittaessa. THL toteaa, että huoltajien aito mukaan ottaminen sekä pelisääntöjen sopimiseksi että käytön seuraamiseksi on keskeistä lasten ja nuorten mobiililaitteisiin liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi. Kuten asiakirjoissakin todetaan, mobiililaitteiden positiiviset ja negatiiviset vaikutukset ulottuvat lasten ja nuorten kaikille elämänalueille, minkä vuoksi niiden käytön rajoittaminen tai käyttöön puuttuminen koulussa ratkaisee ongelmia vain osin. Siksi hyvin toimiva, aidosti huoltajat mukaan ottava yhteistyö on avainasia esim. koulumatkoilla tai kouluajan ulkopuolella tapahtuvaan lasten ja nuorten keskinäiseen haitalliseen toimintaan puuttumisessa.

Päivi Lindberg

3.3.2025

Kun huoltajat ovat lähtökohtaisesti osallisina, he myös paremmin sitoutuvat tukemaan koulun ja opettajien toimintaan ja saavat samalla keskinäistä vahvistusta sovittujen pelisääntöjen noudattamiseksi myös kotona.

Mobiililaitteoppaassa nostetaan oleellisesti esiin, että mobiililaitteiden käytössä ja niiden rajoittamisessa on kyse tasapainottelusta kahden keskeisen lapsen oikeuksien periaatteen, osallisuuden ja suojelun, välillä. THL toteaa, että tämä on tärkeä mobiililaitteiden käyttöä ja niiden rajoittamista koskeva näkökulma. Oppaassa otetaan hyvin huomioon erilaisten ja erilaisissa tilanteissa olevien lasten ja nuorten tarpeet sekä käytön että sen rajoittamisen näkökulmista. Digitaalinen media on keskeinen yhteydenpidon, tiedonsaannin ja sosiaalisen vuorovaikutuksen väline. Toisaalta lapsia ja nuoria on suojeltava erilaisilta digitaalisten palvelujen mukanaan tuomilta ongelmilta sekä hyväksikäytöltä ja minimoida niihin liittyviä riskejä. Oppaassa rajoittamistoimet kytkeytyvät vahvasti oppimistilanteisiin sekä lasten ja nuorten turvallisuuteen ja hyvinvointiin. Lisäksi nostetaan oleellisesti esiin, että rajoittamistoimien kautta tulisi myös pyrkiä lisäämään lasten keskinäistä yhdenvertaisuutta perheiden sosioekonomisesta tilanteesta riippumatta.

Lopuksi THL toteaa, että asiakirjat on laadittu perusteellisesti ja ne tarkastelevat lasten ja nuorten mobiililaitteiden käyttöön liittyviä kysymyksiä monipuolisesti ja tasapainoisesti.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Anneli Pouta